

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร ครูและประธานกรรมการ ที่มีสถานภาพและระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และ ประธานกรรมการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 200 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 200 คน ครู 2,561 คน และประธานกรรมการ จำนวน 200 รวมทั้งสิ้น 2,961 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และ ประธานกรรมการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การกำหนดขนาด โดยการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และการกำหนดสัดส่วน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 307 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 71 คน ครู 165 คน และ ประธานกรรมการ 71 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการบริหาร การศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปทดลองใช้ กับประชากรที่มีในกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 60 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.95 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale Type)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการดำเนินการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลาในการเก็บแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 307 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมด 307 ฉบับ คิดเป็น 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์การดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้น โดยการวิเคราะห์ F-test (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe'
3. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการสรุปประเด็นในแต่ละด้านแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า

1. การดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

ครู มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

ประธานกรรมการ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป

เมื่อจำแนกตามช่วงชั้นพบว่า

ช่วงชั้นที่ 1-2 มีความคิดเห็นเกี่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ

ช่วงชั้นที่ 1-3 มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

ช่วงชั้นที่ 3-4 มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ

2. เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น พบว่า มีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับตามค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับในแต่ละด้าน ดังนี้ ในด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีการส่งเสริมการอบรมและความรู้เกี่ยวกับ

การทำผลงานทางวิชาการ ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และควรมีการศึกษางานในด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมกับงาน/โครงการ ควรมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานที่เพียงพอ และควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการมอบหมาย แต่งตั้งภารงานที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ควรมีการส่งเสริมให้ได้รับความก้าวหน้า และควรมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมีการส่งเสริมงานความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร และควรมีการประชาสัมพันธ์งานของสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การดำเนินการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เพราะว่า ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียนและชุมชน ได้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษา การบริหารการศึกษาเพราะจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาระบบอื่น ๆ การบริหารงานด้านอื่น ๆ ให้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ผู้บริหารจึงมีบทบาทที่สำคัญในการควบคุมบังคับบัญชา บริหารงานให้สอดคล้องและประสบผลสำเร็จตามนโยบายของทางราชการ การบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณและการบริหารทั่วไป ทั้ง 4 งานนั้นเป็นส่วนที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กัน จะขาด หรือบกพร่องในส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้ เพราะจะทำให้การพัฒนาและระบบบริหารมีราบรื่นเท่าที่ควร ซึ่งบุคลากรในหน่วยงานมีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นภาพร มูลศรี (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของโรงเรียนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการและการบริหารงานบุคคล และจากการศึกษาของ ประยูทธ กำสมุทร (2548 : บทคัดย่อ) การบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ อายุราชการ และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การร่วมกันวางแผน ยุทธศาสตร์และการนำไปใช้ การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาตามระดับช่วงชั้น พบว่า

การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เพราะว่าเป็นการบริหารงานในสถานศึกษานั้น ไม่ว่าจะเป็สถานศึกษาแห่งใด ขนาดใดหรือ สังกัดที่ต่างกัน ต่างก็มีจุดมุ่งหมายและรับนโยบายจากส่วนกลางที่เหมือนกัน คือ การพัฒนา ผู้เรียนและพัฒนาการศึกษา และการบริหารงานในแต่ละฝ่ายจะต้องมีการควบคุมบังคับบัญชา การนิเทศติดตามที่ดี มีการบริหารที่มุ่งเน้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วม การส่งเสริมการพัฒนา บุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ การวางแผนในการทำงานและการวางแผนทางด้านบุคลากรจะเป็นส่วนที่ สำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะถ้าคนมีคุณภาพ มีความสามารถ มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ย่อมทำให้การทำงานสำเร็จราบรื่นอย่างมี ประสิทธิภาพ และนำพาความเจริญมาสู่องค์กรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุมัร สวาดีง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน ตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติ ตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของครู โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารตนเอง ด้านการพัฒนา โรงเรียนทั้งระบบ ด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และด้านการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการกระจายอำนาจ และด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และการผลการวิจัยของศูนย์ปฏิบัติการดำเนินการเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 (2546 : 1-9) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 ของเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความพร้อมและศักยภาพการบริหารจัดการ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านวิชาการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การบริหารงานวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า ในข้อที่ 1 การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและสาระของหลักสูตร และข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกัน ความคิดเห็นของครู คืออยู่ในระดับมาก ในขณะที่ประธานกรรมการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ในการบริหารจัดการงานด้านการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของบุคลากร ตลอดจนงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารคือผู้รับนโยบายจากหน่วยเหนือ นำส่งสู่การปฏิบัติ โดยการมอบหมาย สร้างความเข้าใจและวางแผนแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายและนโยบายของทางราชการ ประธานกรรมการเป็นบุคคลที่อยู่ภายนอกสถานศึกษา โดยหน้าที่หลักแล้วคือการควบคุมกำกับ ดูแล ประสานงานระหว่างกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา โดยการทำงานแล้ว ประธานกรรมการ และกรรมการที่มาจากภายนอกสถานศึกษา จะให้ความไว้วางใจและให้เกียรติการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญ มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ คือ ครูผู้ปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นเอง คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา อาจมีความไม่มั่นใจในความรู้ ความสามารถและความเข้าใจในเรื่องการจัดการหลักสูตร การบริหารจัดการงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน อาจเป็นตัวแทนที่ทำให้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามระดับช่วงชั้น พบว่า ในข้อที่ 10 การส่งเสริมท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับผู้เรียน ในระดับช่วงชั้นที่ 1 - 3 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่า สภาพความพร้อมทางด้านงบประมาณในการดำเนินงาน สภาพที่ตั้งของสถานศึกษาแห่งนั้น รวมไปถึงลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารแต่ละคน อาจเป็นผลทำให้การปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

1.2 การบริหารงานงบประมาณ จากผลการวิจัย พบว่า ในข้อที่ 13 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือมากและมากที่สุด ส่วนประธานกรรมการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่ามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการในเรื่องงบประมาณเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ และโดยการบริหารจัดการในสถานศึกษานั้นเป็นบทบาทของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา ประธานกรรมการจึงมอบหมายและไว้วางใจให้เป็นหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา และมีความไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเอง ในการบริหารจัดการเรื่องงบประมาณของสถานศึกษา จึงไม่ค่อยมีบทบาทในการประชุม สัมมนาและวางแผนงบประมาณ

เมื่อพิจารณาตามระดับช่วงชั้น พบว่า ในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในข้อที่ 18 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนอย่างชัดเจน ข้อ 19 การมีส่วนร่วมในการดูแล การเก็บรักษาเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณที่ต้องตามระเบียบ โปร่งใสและตรวจสอบได้ และข้อ 21 การมีส่วนร่วมในการเบิกจ่าย วัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัสดุ ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพราะว่า ในด้านการบริหารงบประมาณ การเงินและพัสดุ เป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งต้องมีการมอบหมาย แต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและความเสียสละ เป็นผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบงานด้านนี้โดยเฉพาะ แต่ในสภาพความเป็นจริงในการบริหารงานในสถานศึกษานั้น ความพร้อมทางด้านบุคลากรเป็นอุปสรรคที่สำคัญสำหรับการมอบหมายงานและการบริหารงานด้านต่าง ๆ บุคลากรมีภาระงานมาก ขาดความรู้ความชำนาญในงานที่ปฏิบัติอยู่ ขนาดขวัญและกำลังใจ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ ทำให้การบริหารงานล่าช้า และมีข้อบกพร่องตามไปด้วย

1.3 การบริหารงานบุคคล จากผลการวิจัย พบว่า ในข้อที่ 22 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ภาระงาน ประเมินความต้องการของสถานศึกษา กำหนดอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งของบุคลากรอย่างชัดเจน ข้อที่ 23 การมีส่วนร่วมในการสรรหาบรรจุแต่งตั้งบุคลากร

แก่บุคลากรที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษา ที่เป็นอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมที่ไม่เหมือนกัน แต่ต้องปฏิบัติงานและดำเนินงานภายใต้ นโยบายเดียวกันและจุดมุ่งหมายเดียว ให้ประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณชญา วิโนทพรรษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน และจากผลการวิจัย ของ กุหลาบ ปุริสาร (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น : พหุกรณีศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ปรัชญาการดำเนินงาน สำคัญ ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักคุณลักษณะ บริหารโดยการเน้นการมีส่วนร่วม สูงและความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามหลักการกระจาย อำนาจ บริหารโดยการกระจายอำนาจในรูปแบบโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ ตามหลักการ จัดการตนเอง มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพ การศึกษา ตามหลักการริเริ่มสร้างสรรค์ทรัพยากรมนุษย์ มุ่งพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครูเป็น หลัก โดยในด้านคุณลักษณะของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น จะมุ่งพัฒนาโรงเรียน สู่อำนาจยั่งยืน มีการกำหนดภารกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน การจัดกิจกรรมทางวิชาการที่สอดคล้อง กับบริบทของโรงเรียน ผู้บริหารใช้ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำ บริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ส่งเสริมการพัฒนาทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลใน แต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ มีผู้เสนอเกี่ยวกับ ควรมีการส่งเสริมการอบรม และความรู้เกี่ยวกับการทำผลงานทางวิชาการ ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียน การสอน และควรมีการศึกษาดูงาน เพราะว่า ผู้บริหาร บุคลากรทุกฝ่าย มีความตระหนักถึง ความสำคัญของงานวิชาการว่า เป็นหัวใจของการบริหารงานในสถานศึกษา การพัฒนา บุคลากรให้มีความพร้อม มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะให้การจัดการการสอน และการใช้สื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรม จะส่งผลสะท้อนในการพัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียนโดยตรง การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรด้าน วิชาการอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ผู้บริหารควรคำนึงถึงและส่งเสริมการพัฒนาด้านนี้ อย่างจริงจัง

3.2 ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ และเหมาะสมกับงาน/โครงการ ควรมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานที่เพียงพอ และควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพราะงานงบประมาณเป็นงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้งานทุกฝ่าย ทุกด้าน ทุกโครงการดำเนินไปด้วยอย่างราบรื่นและมี ประสิทธิภาพมากที่สุด และการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ เหมาะสม การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยที่เอื้อต่อการทำงาน ยังเป็นขวัญและกำลังใจที่ดีสำหรับบุคลากร

3.3 ในด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการมอบหมาย แต่งตั้งภาระงานที่เหมาะสม กับความรู้ ความสามารถ ควรมีการส่งเสริมให้ได้รับความก้าวหน้า และควรมีการให้ขวัญและ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพราะ คนเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนางานในทุก ๆ ด้าน ถ้าคน ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน มีประสบการณ์ที่ดี ย่อมทำ ให้งานนั้น หน่วยงาน องค์กร มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีความมั่นคงตามไปด้วย

3.4 ในด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมีการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและควรมีการประชาสัมพันธ์งานของ สถานศึกษา เพราะงานด้านนี้ เป็นงานสนับสนุนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาโดยภาพรวม ของสถานศึกษา การวางแผนที่ดี ในทุก ๆ ฝ่าย ย่อมทำให้เกิดการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันในทุก ด้าน และการบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่ต้องดูแล บริหารจัดการงานทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการ ประสานสัมพันธ์และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางแผนไว้ตามงาน/โครงการ ของ สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความ คิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น ควรมีการศึกษาอบรม การสัมมนางานวิชาการร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก เช่น

การเชิญประชุม การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การลงมติในที่ประชุม เปิดโอกาสให้แสดงภาวะผู้นำ เป็นต้น

1.2 ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันและสร้างความสามัคคี เช่น การอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน นันทนาการ

1.3 ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นบุคคลภายนอก มีโอกาสเข้าร่วมอบรม สัมมนาทางวิชาการร่วมกับโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครอง องค์กรปกครองท้องถิ่น นักเรียน ศิษย์เก่า และบุคคลภายนอกสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการใช้กรอบแนวคิดด้านอื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองและศิษย์เก่า ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา